

Les dimensions de la lectura

Valle, José Miguel. *Leer para sentir mejor = Ler para sentir mellor = Sentimena zorrozteko irakurri = Llegir per a sentir millor*. Santiago de Compostela: Alvarellós, 2022. 204 p. (Oeste). ISBN 978-84-18567-18-6. 18,50 €.

José Miguel Valle és filòsof i docent, investigador de les interaccions humanes. Nascut a Bilbao el 1968, és autor de diversos assaigs i escriu setmanalment al seu blog *Espacio Suma NO Cero*. El llibre *Llegir per a sentir millor* recull un breu assaig sobre la pràctica lectora que és editat alhora en castellà, basc, gallec i català en un exprés desig per valorar i reconèixer la diversitat lingüística.

Amb aquest assaig el lector és convidat a fer un exercici de metalectura; llegirà sobre la lectura a partir del qüestionament d'idees heretades i de reflexions pròpies que aprofundeixen en la complexitat del tema. Partint de la premissa que la lectura *per se* no és plaent ni ens fa virtuoses, Valle descarta d'entrada la creença popularment inqüestionable que sentència que llegir ens fa millors persones. Lluny d'aquest plantejament, el més rellevant és preguntar-nos què fem amb les lectures: ens *remouen*?, ens *commouen*?, en definitiva, ens mouen a emprendre noves accions per millorar el món? Segons l'autor, és aquí on rau el sentit últim de la lectura, un sentit compartit amb la filosofia; sentir millor per viure millor plegats, en convivència amb la diversitat. Des d'aquesta perspectiva es reconeix la lectura com un element indispensable per a la construcció de subjectivitat individual i també de relació social, ja que ajuda al reconeixement de la diferència i permet elaborar el pensament compassiu, tan necessari per reconèixer l'alteritat i poder-nos-hi identificar.

Per tot això, l'autor defensa que cal prendre consciència del valor que la paraula i la pràctica lectora tenen en la construcció de subjectivitats i col·lectius. I per fer-ho, atén i reflexiona sobre cinc dimensions de la lectura que donaran cos a l'assaig: com a pràctica plaent, narrativa, imaginativa, dissident i defensiva.

De totes elles, destaco les tres que m'han semblat més atractives en la seva exposició: com a pràctica narrativa, dissident i defensiva. En primer lloc, és clar, considerar la lectura com a pràctica narrativa en tant que ens permet explicar-nos a nosaltres i la pròpia vida, dotant-la de sentit. Perquè la lectura ens ajuda a designar el món, però per a Valle resulta especialment potent en tant que permet la creació de nous mons. Es refereix al llibre com un multiplicador de vida i fa referència a l'aprenentatge que tenim dels textos que grans pensadors ens han llegat a través d'ell; la lectura dels escrits d'antics filòsofs és considerada com una afortunada conversa que podem mantenir amb ells a través dels temps i l'espai. I si llegir suposa una conversa amb l'autor, alhora també implica una interrogació i una conversa amb un mateix. Ara pensava que aquesta idea, com altres de l'assaig, podria ampliar-se a altres lectors i lectures. Així, més enllà dels textos que conformen els canons literaris clàssics, podem reconèixer l'aprenentatge i el gaudi estètic d'aquell petit infant que llegeix imatges o l'ampliació del món propi que pot representar un bon àlbum per a aquell altre que ja descodifica text i imatge alhora.

En segon terme, la dimensió dissident de la lectura resulta altament seductora. Per començar, és del tot urgent invertir la mal entesa idea de *llegir per desconnectar*, donat que la lectura precisament el que permet és connectar amb nosaltres mateixos, tot establint una conversa íntima que sovint és de difícil accés en els contextos socials actuals. Aquesta mirada reconeix la lectura com a acte transgressor, un assaig de resistència per encarar totes les cotilles que el sistema ens imposa de formes més o menys visibles i amigables. I parlo de *resistències* amb intenció, perquè en aquest punt la conversa amb Valle m'ha transportat a la que vaig mantenir amb un altre filòsof fa un temps.^[1]

I en tercer lloc, la lectura és una pràctica defensiva perquè ens dota de llenguatge i argumentari amb els quals defensar-nos del que l'autor anomena «entrebanca cognitiu» per a la convivència com són l'odi, els prejudicis i la intolerància. Aquí es fa una àmplia referència a la postveritat, la desinformació imperant i l'absoluta necessitat de construir-se un sentit crític per subsistir: «la pràctica lectora i el seu congènit activisme epistèmic opera com un anticòs contra aquest virus: com més llegim i més aprenem, menys confiem en el nostre saber» (p. 197).

Fet un breu passeig per l'assaig de Valle, l'acabarem amb una consideració personal. Llegir reflexions entorn de la lectura i les seves aportacions a la vida humana –d'aquella disputada en l'interior de cadascú i aquella cosida en societat– implica prendre consciència i refermar el compromís que tenim vers ella, afegir-li més valor. I si avivar-los sembla una pràctica recomanable per a tot lector, sento que és del tot necessària en totes aquelles persones i entitats centrades en la lectura i la paraula escrita siguin escoles, biblioteques, llibreries o agents conjurats per elaborar el nou pla de lectura nacional. El ritme diari i la impossibilitat de parar a rumiar en profunditat sobre la pràctica de la lectura ens allunya del seu potencial valor i de totes les preguntes que caldria anar fent-nos per tal de replantejar hàbits i suprimir vicis adquirits que anem reproduint sense suficient avaluació. Segurament, idees com les exposades en aquest breu assaig ajudin a mantenir vius consciència i compromís de professionals del sector, així com a orientar amb

major finor i amplitud llurs missions.

[Clara Illa Girona](#)

Bibliotecària

[1] Josep M. Esquirol. *La resistència íntima: assaig d'una filosofia de la proximitat*. Barcelona: Quaderns Crema, 2015. (Assaig; 42). ISBN 978-84-7727-565-7.